

The Sorting System of the Pledges of Equity Shares and the Conditions for the Validity of Subsequent Pledges

Hisse Rehninde Sıralama Sistemi ile Sonradan Gelen Rehnin Geçerlilik Koşulları

ABSTRACT

A pledge which aims to guarantee the procurement of a claim is regulated under the Turkish Civil Law numbered 4721¹ (“**Code numbered 4721**”) and it is essentially divided as a pledge of movable and immovable assets. A pledge of movables which possess the principles of dependence to the main lien, publicity, certainty and indivisibility, can be established in accordance with the provisions of the pledge with delivery. Although, the rating system which is applicable to a pledge of immovables shall not be applied to a pledge of movables, the sorting system of pledges is applicable to a pledge of movables upon meeting certain conditions. With the sorting system which is applicable to a pledge of movables; it is possible to establish

ÖZET

Hukukumuzda 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu¹ (“**4721 sayılı Kanun**”) ile düzenlenen ve alacağın teminini amaçlayan rehin müessesesi temelde taşınır ve taşınmaz rehni olarak ayrılmaktadır. Asıl alacağa bağlılık, aleniyet, belirlilik ve bölünmezlik ilkelerinin hakim olduğu taşınır rehni, teslimine bağlı rehin hükümleri uyarınca tesis edilebilmektedir. Taşınmaz rehninde bulunan derecelendirme sistemi, taşınır rehni bakımından uygulama alanı bulmamakta ise de, koşulların bulunması halinde, sıralama sistemi taşınır rehni bakımından uygulanabilmektedir. Taşınır rehni bakımından uygulama alanı bulan sıralama sistemi ile, mevcut rehninli alacak üzerinde, rehnedenin veya lehine sonradan rehin tesis edilen rehin alacaklısının, lehine önceden

a subsequent pledge on an already pledged lien with a written notification of the pledger or the subsequent loss payee to the previous loss payee.

KEYWORDS: Pledge of Shares, Pledge of Movables, Subsequent Pledge, Sorting System

I. INTRODUCTION

THE PLEDGE OF MOVABLES, A TYPE OF PLEDGE WHICH is an assurance of the lien, is explained by Aybay and Hatemi as; “A pledge of movables is a right in rem which assures a lien through movables. In case a creditor fails to collect its receivables from the debtor, the creditor can get its receivables by monetizing the pledged asset.”², by Öztan as; “[...] the pledge of movable, which aims to guarantee the receivable, is a burden on movable property, right and receivable and provides the loss payee the authority to monetize the assurance in order to obtain its receivable in the event that the debtor fails to fulfill its obligations.”³, and by Akipek and Akıntürk as; “The common thing in all types of pledges of movables is that the pledged movable property, right or receivable assures a lien.”⁴. In accordance with the aim of procurement of claim, a pledge is considered as “a right on the value of the asset instead of a right on the asset itself or the ownership of the asset”.⁵

Within the framework of *Lex Commissoria* interdictum which prevents the appropriation and is regulated in the Article 949⁶ of the Code numbered 4721, the ownership of the pledged asset does not get transferred to the creditor, instead, it provides the right to demand the monetarization of the pledged asset to the creditor in order to collect its receivables after meeting the required conditions. Hence, “Just like in the pledge of immovables, the pledge of movables solely gives the creditor a right to request the monetarization of the pledged moveable (or the pledged right) and the collection of the lien accordingly. The agreements which provide the transfer of the ownership of the pledged assets when the debt has not been fulfilled are invalid.”⁷ Although, according to the articles 939 ff. of the Code numbered 4271; the principle is to establish a pledge of movables with delivery conditions; it is possible to establish a pledge of movables via assigning possession in terms of the pledge of shares.

Herein this article, in addition to the dominated princi-

rehin tesis edilen alacaklıya bu durumu yazılı olarak bildirmesi koşuluyla sonra gelen bir rehin tesis edilebilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Hisse Rehni, Taşınır Rehni, Art Rehin, Sıralama Sistemi

I. GİRİŞ

ALACAĞIN TEMİNATI OLAN REHNİN TÜRLERİNDEN taşınır rehni, Aybay ve Hatemi tarafından, “Taşınır rehni, bir alacak hakkının taşınabilir eşya ile teminat altına alınmasını sağlayan aynı bir haktır. Alacaklı, alacağını borçludan alamadığı takdirde, rehnedilen eşyayı paraya çevirtmek suretiyle, alacağını elde edecektir.”² şeklinde açıklanırken, Öztan tarafından, “taşınır rehninin, bir alacağı güvence altına almak için, bir taşınır eşya, hak ve alacak üzerinde tesis edilen bir yük olup, rehinli alacaklıya, borcun ifa edilmemesi halinde güvence konusunu paraya çevirtmek suretiyle, alacağını tahsil etme yetkisini vereceği” ifade edilmekte;³ Akipek ve Akıntürk ise bütün taşınır rehni türlerinde ortak olanın, rehin konusu taşınır eşyanın veya hakkın ya da alacağın bir alacağın güvencesini oluşturması olduğuna vurgu yapmaktadır.⁴ Alacağın temini amacına uygun olarak rehnin, malın kendisine, mülkiyetine yönelik değil, malın değerine yönelik bir hak⁵ olarak düzenlendiği kabul görmektedir.

4721 sayılı Kanun’un 949. maddesinde⁶ mülküne geçirme yasağı olarak karşımıza çıkan *Lex commissoria* yasağı çerçevesinde, üzerinde rehin tesis edilen taşınırın mülkiyeti alacaklıya geçmemekle birlikte, gerekli koşulların oluşmasının ardından, alacağın tahsili amacıyla, rehnin paraya çevrilmesini isteme hakkını alacaklıya sağlanmaktadır. Dolayısıyla, “Taşınır rehni, taşınmaz rehninde olduğu gibi, borç ifa edilmediğinde alacaklıya sadece rehin konusu taşınırın (veya hakkın) paraya çevrilmesini ve bunun bedelinden alacağının ödenmesini talep etme hakkı verir. Borç ifa edilmediğinde rehin konusu taşınırın alacaklının mülkiyetine geçeceği yolundaki anlaşmalar ise geçersizdir.”⁷ 4721 sayılı Kanun’un 939 vd. hükümleri uyarınca, taşınır rehninin teslim ile kurulması kural olmakla beraber, hisse rehni bakımından zilyetliğin havalesi yoluyla da taşınır rehni tesis edilebilmesi mümkündür.

Bu makalede öncelikle, taşınır rehni ile alacaklar ve diğer haklar üzerinde rehin kavramı özelinde hisse rehni

ples of the pledge of movables, the conditions of validity of subsequent pledges within the framework of sorting system is examined focusing on the pledge of receivables and other rights and the pledge of movables. Also, the pledge with notification regarding the later established pledge, in other words, the subsequent pledge and the guidelines of establishing a pledge are also reviewed as well as the sorting system in terms of establishment of pledges, the validity of them and the differences of pledge of shares in joint-stock companies and limited liability companies.

II. PRINCIPLES DOMINATING THE PLEDGE OF MOVABLES AND THE ESTABLISHMENT OF THE PLEDGE OF SHARES

A. Principles Dominating the Pledge of Movables

The existence of the pledge of movables depends on the existence of the claim. Having said that, the principle of publicity, the principle of certainty and the principle of indivisibility are also the dominating principles of the pledge of movables. Those principles are explained below.

ve taşınır rehnine hakim olan ilkeler ele alınmakta; bunun yanı sıra, sıralama sistemi çerçevesinde, sonradan tesis edilen hisse rehni'nin geçerlilik koşulları incelenmektedir. Çalışmamızda ayrıca, sonradan tesis edilen rehne dair bildirimde bulunmak suretiyle, bir diğer ifadeyle art rehin tesisi ile hisse rehni kurulmasına ilişkin esaslar incelenerek, rehni'nin kurulmasında sıralama sistemi ve bu sistemin geçerlilik koşulları ile anonim şirketlerde ve limited şirketlerdeki hisse rehni farklılıklarına da değinilecektir.

II. TAŞINIR REHNİNE HAKİM OLAN İLKELER VE HİSSE REHNİNİN KURULMASI

A. Taşınır Rehne Hakim Olan İlkeler

Taşınır rehni'nin mevcudiyeti asıl alacağın varlığına bağlıdır. Bununla birlikte, aleniyet ilkesi, belirlilik ilkesi ve bölünmezlik ilkesi, taşınır rehnine hakim olan ilkelerdir. Bu ilkeler aşağıda açıklanmaktadır.

1. Dependence to the Claim

The pledge of movables depends on the existence of the claim in accordance with the general purpose of the pledge which is to ensure the procurement of the claim. The Article 944 of the Code numbered 4721 titled as “The Debt of Restitution” regulates; “(1) The creditor shall return the pledged movable if the right to pledge ends by payment or by any other reason. (2) “Unless the creditor receives the entire claim, the creditor shall not be required to return the pledged movables or some thereof.” provision. According to the aforesaid provision, the pledge shall be concluded once the claim no longer exists. Therefore the pledge of movables shall be evaluated as *accessory right dependent to a claim*.⁸ Within this scope, the establishment of pledge of shares is possible only in case of the existence of a claim.

1. Asıl Alacağa Bağlılık

Alacağın temini için tesis edilebilen rehni amacına uygun olarak, taşınır rehni de asıl alacağın varlığına bağlıdır. 4721 sayılı Kanun’un “Geri Verme Borcu” başlıklı 944. maddesi; “(1) Alacağın ödenmesi suretiyle veya başka bir sebeple rehin hakkı sona erince alacaklı, rehinli taşınırı hak sahibine geri vermekle yükümlüdür. (2) Alacaklı, alacağının tamamını almadıkça rehinli taşınırı veya onun bir kısmını geri vermek zorunda değildir.” hükmünü içerir. Anılan hüküm uyarınca, asıl alacağın ortadan kalkması halinde, rehni de sona ereceği düzenlenmiştir. Dolayısıyla taşınır rehni, alacağa bağlı ferî bir hak olarak değerlendirilmektedir.⁹ Bu kapsamda, asıl alacağın varlığı halinde hisse rehni tesis edilebilmesi mümkün olmaktadır.

2. Principle of Publicity

Principle of publicity, also known as the principle of openness to general public, is important in terms of the protection of acquisitions by third persons in good faith. Unlike the pledge of immovables, since it is not always possible to actualize the publicity of pledge of movables by title deed registry, the pledge of movables gains publicity in accordance with the Article 939⁹ of the Code numbered 4721. According to Ertaş the said provision; *“In order to protect the third persons’ acquisitions in good faith and to prevent the owner to act to the detriment of the creditor in terms of the pledged asset, with some exceptions, the code, to make the pledge known publicly, requires the owner to transfer and deliver the possession to the creditor or to a third person.”*¹⁰ The delivery conditions which are required for the publicity of the pledge of movables can be met by taking the pledged movable out of the owner’s actual control although as mentioned in the preamble of the code, it is not obligatory to transfer and deliver the pledged movable to the creditor himself. It is also accepted to transfer and deliver the pledged asset to someone trustworthy whom the parties have agreed on in order to take the pledged movable out of the owner’s actual control. The publicity condition, specifically in the pledge of shares shall be met by endorsing and delivering the share certificate to the pledgee, as well as by assigning the possession via the establishment of subsequent pledge.

3. Principle of Certainty

The principle of certainty in terms of pledge of movables occurs by clarifying the subject of the issued pledge and the assured lien. The certainty in terms of the subject states the certainty of the pledged asset. Within this scope, *“In line with the principle of certainty, it is not possible to establish a pledge on the whole asset or on a part of the same with a single action.”*¹¹ The certainty in terms of the lien is on the other hand arises due to pledge of movable being an accessory right dependent on the existence of the claim. However, as Ertaş also states *“For the receivable to arise in the future or a lien to be dependent on a condition is not against the principle of certainty. Yet, as the establishment of a pledge for the receivables to arise in the future is a violation of personal rights, it is invalid according to the Article 23 of the Turkish Civil Law. There is a very tight legal bond between the claim and the pledge of movables just as the pledge of immovables. In case of the collection of the claim, the pledge ends as well. If the*

2. Aleniyet İlkesi

Kamuya açıklık ilkesi olarak da ifade edilen aleniyet ilkesi, üçüncü kişilerin iyiniyetli iktisaplarının korunabilmesi açısından önem arz eder. Taşınmaz rehninden farklı olarak, kütük tescili yapılmak suretiyle rehne aleniyet kazandırılması taşınır rehni bakımından her zaman mümkün olmadığı için, 4721 sayılı Kanun’un 939. maddesinde yer alan düzenleme⁹ ile taşınır rehni açısından aleniyet sağlanmaktadır. Ertaş’a göre hüküm; *“Rehin konusu şey üzerinde üçüncü şahısların iyiniyetle hak iktisaplarını ve malikin rehin konusu şey üzerinde alacaklıyı zarara sokabilecek tasarruflarını önleyebilmek için, kanun rehlin aleniyetini sağlamak amacıyla, bazı istisnalar dışında, rehin konusu taşınır eşyanın vasıtasız zilyetliğinin, malik tarafından alacaklıya veya üçüncü bir şahsa devrini şart koşmaktadır.”*¹⁰ Taşınır rehni bakımından aleniyetin sağlanması için aranan teslim koşulu, taşınır eşyanın, rehnedenin fiili hâkimiyetinden çıkarılması ile mümkün olmakla birlikte, madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, taşınır eşyanın mutlaka rehin alana devredilmesi şart değildir. Taşınırın, tarafların mutabık kaldıkları güvenilir bir şahsa devri de rehnedenin fiili hâkimiyetinin sona ermesi bakımından yeterli kabul edilmektedir. Hisse rehni özelinde aleniyet, pay senedinin ciro edilmesi ve rehin alana teslimi ile gerçekleştirilebileceği gibi, art rehin tesis edilerek, zilyetliğin havalesi vasıtasıyla da sağlanabilmektedir.

3. Belirlilik İlkesi

Taşınır rehni bakımından belirlilik ilkesi, rehin konusunun ve teminat altına alınan alacağın belirli olması ile mümkün olmaktadır. Konu bakımından belirlilik üzerinde rehin tesis edilen eşyanın belirli olmasını ifade etmektedir. Bu kapsamda, *“Belirlilik ilkesi gereği bir mal varlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde bir tek işlemle rehin kurulamaz.”*¹¹ Alacağın belirli olması ilkesi ise, taşınır rehнинin asıl alacağa bağlı ferî bir hak olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak, Ertaş’ın da vurguladığı gibi *“Alacağın ilerde doğacak olması, bir şarta bağlı olması, muayyenlik ilkesine aykırı değildir. Ancak ilerde doğabilecek bilumum alacaklar için rehin hakkı tesisî, kişilik haklarına aykırı olduğundan TMK. 23 m. gereğince geçerli değildir. Taşınmaz rehninde olduğu gibi, alacakla taşınır rehni arasında sıkı bir hukukî bağ vardır. Alacak sona ererse rehin de sona erer. Alacak geçersizse rehin de geçersiz olur. Geçersiz veya sona eren alacağı devralan üçüncü şahsın iyiniyeti korunmaz. Çünkü borçlu ve malik*

claim is invalid, then the pledge is also invalid. The good faith of a third party who took over an invalid lien or an ended lien shall not be protected because the debtor and the owner might make the same pleas against the assignee (TCO¹² Art. 167).¹³

4. Principle of Indivisibility

The principle of indivisibility, one of the dominating principles of the pledge of movables, carries importance for both the property of the issued pledge and the lien which is secured by the pledge. As the claim limits the entire movable, the pledge guarantees the entire claim. Hence, the partial fulfillment of the debt does not constitute any difference regarding the pledge. In order to cease the pledge, and to return the subject of the pledge to the owner, an entire fulfillment of the debt is required.¹⁴ Therefore, as it is indicated in the preamble of the provision, since the pledge ends with the fulfillment of the claim, the pledged movable has to be returned upon the fulfillment of the claim. Having said that, according to the principle of indivisibility, it is not required to return the pledged movable or partially return it unless the claim is completely fulfilled.

B. Establishment of Pledge of Share

Unless there are any provisions regarding the pledge on lien and other rights and unless there is no contradictory clauses, the provisions of pledge with delivery conditions is applicable to the pledge of shares. In order to establish a pledge of shares, in principle, the endorsement and the delivery of the bill to the pledgee are required according to the second clause of the Article 956 of the Code

asıl alacaklıya karşı ileri sürebileceği deflileri alacağı devralana karşı da ileri sürebilirler (BK¹² m.167).¹³

4. Bölünmezlik İlkesi

Taşınır rehnine hakim olan ilkelere bölünmezlik ilkesi hem rehin konusu eşya hem de rehin ile teminat altına alınan alacak bakımından önem arz etmektedir. Zira alacak rehin konusu taşınırın tamamını sınırlarken, rehin alacağın tamamına teminat oluşturacaktır. Bu nedenle, borcun kısmen ödenmesi, rehin bakımından bir sonuç yaratmaz; rehlin kalkması ve konusunun malike iadesi için borcun tamamının ödenmesi gerekir.¹⁴ Dolayısıyla, madde gerekçesinde de ifade edildiği üzere, güvence altına alınan alacağın sona ermesi ile rehin de sona erecek olduğundan, rehlinli taşınırın iade edilmesi gerekecektir. Bununla birlikte, rehlin bölünmezliği ilkesi gereğince, alacağın tamamı ödenmedikçe, rehlinli taşınırın veya onun bir kısmının iadesi söz konusu olmayacaktır.

B. Hisse Rehninin Kurulması

Pay senetlerinin rehninde, alacaklar ve diğer haklar üzerinde rehne ilişkin hükümler ve aksine hüküm bulunmadıkça teslim bağli rehin hükümleri uygulama alanı bulmaktadır. 4721 sayılı Kanun'un 956. maddesinin ikinci fıkrasında yer verilen; "Diğer kıymetli evrakın rehini için senedin ciro edilmiş veya yazılı devir beyanı yapılmış olarak teslimi gerekir." şeklindeki düzenleme uyarınca, pay senedi üzerinde rehin tesis edilebilmesi için, kural olarak pay senedinin ciro edilmesi ve rehin alana teslimi gerekmektedir. Ayrıca, 4721 sayılı Kanun'un 958. maddesine uygun olarak, art rehin kurulması suretiyle rehin tesis edilmesi de mümkündür. Rehlin kurulması

FOOTNOTE

1 Official Gazette (OG) dated 08.12.2001 and numbered 24607.

2 Aydın Aybay/Hüseyin Hatemi, Eşya Hukuku, Ed. 2, İstanbul 2010, p. 297.

3 Bilge Öztan, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, Ankara 2013, p. 938.

4 Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, İstanbul 2009, p. 832.

5 Fatma Kurt, "Lex Commissoria (Mülküne Geçirme) Yasası", İstanbul Barosu Dergisi, V.82, N.1, 2008, p. 129.

6 Article 949 of the Code numbered 4721: "The contract provision which regulates the transfer of the pledged asset to the creditor is invalid."

7 Ali Eskiocak, Teslime Bağli Taşınır Rehninde Alacaklının Hukuki Durumu, İstanbul 2009, p. 4.

8 Seref Ertaş, "Tescilli Taşınır Rehlineri", Journal of Yasar University, V.8, N.Özel, p. 1156. <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/4-Seref-ERTAS.pdf>, Last Access: 09.10.2016

9 Article 939 of the Code numbered 4721:

"(1) Excluding the occasions regulated in law, the movable can be pledged with transfer and delivery. (2) Even if the pledgee does not have the right to dispose, the holder of the pledged with good faith gains the right of pledge limited to the protection of its possession. The rights of third persons' arisen from previous pledges are reserved. (3) The right of pledge

does not occur as long as the movable is in pledger's possession."

10 Ertaş, s. 1156.

11 Mutlu Kağıtçıoğlu, "Teslime Bağli Taşınır Rehnine Hakim Olan İlkeler", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, July 2012, Y. 3, S.10, p. 242, <http://www.taa.gov.tr/yayin/turkiye-adalet-akademisi-dergisi-sayi-10/>, Erişim: 09.10.2016.

12 Turkish Code of Obligations, OG dated 04.02.2011 and numbered 27836.

13 Ertaş, p. 1159.

14 For more information please check Ertaş, p. 1159.

15 Can Göksoy, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001, p. 95.

numbered 4721 which indicates that; “*The delivery of the bill with endorsement or the written transfer statement is required in order to establish a pledge on other negotiable instruments.*” It is also possible to establish a pledge via establishing a subsequent pledge in accordance with the Article 958 of the Code numbered 4721. As for establishing a pledge, the transfer can be met in accordance with the provision of the Article 977 of the Code numbered 4721 which states that; “*Possession shall be transferred in the event that the thing or equipment, which would be dominated on the thing, is delivered to the acquirer or the acquirer’s dominance on the thing through consent of the previous owner.*” Therefore, in principle, the pledge of share shall be established once the shares are actually transferred and delivered. Additionally, the establishment of a subsequent pledge shall happen through acquisition without delivery as explained in detail below.

III. THE DIFFERENCES OF A PLEDGE OF SHARES BETWEEN JOINT-STOCK COMPANIES AND LIMITED LIABILITY COMPANIES

A. Pledge of Shares in Joint-Stock Companies

The provisions of the Article 956 and the following ones of the Code numbered 4271 are applicable in order to establish a pledge of equity share of a joint stock company. As indicated by Göksoy; “*Article 870 of the Code numbered 4721 is a general provision for pledges of negotiable instruments. The scope of the provision includes not only negotiable instruments which provide the right to claim, but also the share ownership right or negotiable instruments which represent right in rem.*”¹⁵ Hereunder, varied

bakımından, 4721 sayılı Kanun’un 977. maddesinde yer alan “*Zilyetlik, şeyin veya şey üzerinde hâkimiyeti sağlayacak araçların, edinene teslimi veya edinenin önceki zilyedin rızasıyla şey üzerinde hâkimiyeti kullanacak duruma gelmesi hâlinde devredilmiş olur.*” şeklindeki düzenlemeye uygun olarak devir sağlanabilmektedir. Dolayısıyla, hisse rehni kural olarak, pay senetlerinin fiili olarak tesliminin gerçekleştiği anda kurulmuş olacaktır. Bununla birlikte art rehnin kurulması, aşağıda detaylı olarak incelendiği üzere, teslimsiz devir yoluyla gerçekleşecektir.

III. ANONİM ŞİRKETLER VE LİMİTED ŞİRKETLER BAKIMINDAN UYGULANAN HİSSE REHNI ARASINDAKİ FARKLAR

A. Anonim Şirketlerin Hisse Rehni

Hisse senedine bağlanmış anonim ortaklık payı üzerinde rehin hakkı kurulması için 4271 sayılı Kanun m. 956 ve devamı hükümleri uygulanmaktadır. Göksoy’un belirttiği üzere, “*MK. m. 870 tüm kıymetli evrakın rehni uygulanan genel bir hüküm niteliğindedir. Hüküm kapsamında sadece alacak hakkı veren kıymetli evrak türleri değil, aynı zamanda pay sahipliği haklarını ya da aynı hakları temsil eden kıymetli evrak türleri de dahildir.*”¹⁵ Buna göre, hamiline yazılı hisse senetleri ile nama yazılı hisse senetlerinin rehni bakımından farklı usuller düzenlenmiştir. Zira hamiline yazılı hisse senedinin teslimi, rehni kurulması için yeterlidir. Diğer yandan nama yazılı hisse senetlerinin rehni için ise senedin ciro edilmesi veya yazılı şekilde devir beyanı yapılmak suretiyle senedin tesliminin sağlanması gerekmektedir.

DİPNOT

1 08.12.2001 tarih, 24607 sayılı Resmî Gazete (RG).

2 Aydın Aybay/Hüseyin Hatemi, Eşya Hukuku, 2. Bası, İstanbul 2010, s. 297.

3 Bilge Öztan, Medeni Hukuk’un Temel Kavramları, 38. Bası, Ankara 2013, s. 938.

4 Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, İstanbul 2009, s. 832.

5 Fatma Kurt, “Lex Commissoria (Mülküne Geçirme) Yasası”, İstanbul Barosu Dergisi, C.82, S.1, 2008, s. 129.

6 4721 sayılı Kanun m. 949: “*Borcun ödenmemesi hâlinde rehlin tasarruflarını mülkiyetinin alacaklıya geçmesini öngören sözleşme hükümleri geçersizdir.*”

7 Ali Eskiocak, Teslime Bağlı Tasınır Rehni Alacaklının Hukuki Durumu, İstanbul 2009, s. 4.

8 Şeref Ertas, “Tescilli Tasınır Rehni”, Journal of Yasar University, C.8, S.Özel, s. 1156, <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/4-Seref-ERTAS.pdf>, Erişim: 09.10.2016.

9 4721 sayılı Kanun m. 939: “*(1) Kanunda öngörülen ayrı durumlarda tasınır, ancak zilyetliğin alacaklıya devri suretiyle rehnedilebilir. (2) Rehnedende tasarrufta bulunma yetkisi olmasa bile, rehni konusunu tasınırın iyiniyetle zilyet olan kimse, zilyetlik hükümlerine göre edinimi korunduğu ölçüde rehni hakkı kazanır. Üçüncü kişilerin önceki zilyetlikten doğan hakları saklıdır. (3) Tasınır, fiilen*

yalnız rehnenin hâkimiyetinde kaldığı sürece rehni hakkı doğmaz.”

10 Ertas, s. 1156.

11 Mutlu Kağıtçıoğlu, “Teslime Bağlı Tasınır Rehni Hakkında İnceleme”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2012, Yıl:3, S.10, s. 242, <http://www.taa.gov.tr/yayin/turkiye-adalet-akademisi-dergisi-sayi-10/>, Erişim: 09.10.2016.

12 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, 04.02.2011 tarih, 27836 sayılı RG.

13 Ertas, s. 1159.

14 Ayrıntılı bilgi için bkz. Ertas, s. 1159.

15 Can Göksoy, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001, s. 95.

procedures have been regulated for the pledge of bearer stock certificates and registered share certificates because the delivery of bearer stock certificate shall be sufficient for the establishment of pledge. On other hand, as for the pledge of registered share certificates, the bill shall be delivered by endorsing the same and submitting a written transfer statement for the pledge of registered share certificate.

B. Pledge of Shares in Limited Liability Companies

In order to establish a valid pledge of shares of a limited liability company, a written pledge agreement between the parties with notarized signatures is required.¹⁶ In addition to the written pledge agreement, with regards to pledge of shares of a company, prohibitions regulated in the Turkish Commercial Law and similar prohibitions shall be absent or such prohibitions shall not be regulated in the articles of association in order to establish a pledge of shares in limited liability companies.

B. Limited Şirketlerde Hisse Rehni

Limited şirketler bakımından uygulanmakta olan hisse rehni için geçerli kabul edilebilmesi için taraflar arasında yazılı olarak rehin sözleşmesi yapılmasına ve sözleşmedeki imzaların noter tarafından tesis edilmesi gerekmektedir.¹⁶ Yazılı rehin sözleşmesine ek olarak, şirket payının rehini bakımından Türk Ticaret Kanunu kapsamında düzenlenen yasaklamaların bulunmaması ve benzer yasaklamaların şirket esas sözleşmesinde de düzenlenmemiş olması, limited şirketlerde hisse rehni tesis edilebilmesi için önkoşuldur.

IV. HİSSE REHNİNDE SIRALAMA SİSTEMİ VE ART REHİN KAVRAMI

Taşınmaz rehni farklı olarak taşınır rehni, derecelendirme sistemi bulunmamakta ve sıralama sistemi bazı koşulların bulunması halinde uygulanabilmektedir. Gençcan'ın belirttiği gibi "*Rehlinli bir alacak üzerinde, sonraki sırada bir taşınır rehni kurulması ola-*

IV. SORTING SYSTEM IN PLEDGE OF SHARES AND THE SUBSEQUENT PLEDGES

Unlike pledge of immovables, although there is no rating system in pledge of movables, sorting system is applicable with the existence of some conditions. As Gençcan indicated, “*It’s possible to establish a pledge of movables which would be a subsequent row on a pledge line. In order to establish a subsequent share on a pledged claim, pledger or loss payee shall notice in written form the previous loss payee. Written notification is the condition for validity.*”¹⁷ The Article 958 of the Code numbered 4721 indicates that, “*Establishment of a subsequent pledge on a pledged claim shall be valid once pledger or subsequent loss payee notify in writing to the previous loss payee.*” By that, the subsequent pledge owner obtains a mediate possession, however the previous loss payee has still the direct possession of the pledged asset. In other words, the previous loss payee is the possessor for other party. As it is indicated in the abovementioned article, for endorsing possession, pledger or subsequent loss payee shall notify

*naklıdır. Rehinli bir alacak üzerinde sonra gelen bir rehinin kurulabilmesi için rehnedenin veya sonradan gelen rehin alacaklısının durumu önceden gelen rehin alacaklısına yazılı olarak bildirmiş olması gerekir. Yazılı bildirim geçerlilik şartıdır.”*¹⁷ Nitekim 4721 sayılı Kanun’un 958. maddesi, “*Rehinli bir alacak üzerinde sonra gelen bir rehinin kurulması, ancak rehnedenin veya sonra gelen rehin alacaklısının durumu önce gelen rehin alacaklısına yazılı olarak bildirmesi hâlinde geçerlidir.*” hükmünü haizdir. Bu halde art rehinli alacaklı, dolaylı zilyetlik elde etmekte, dolaysız zilyetlik ise önce gelen rehinli alacaklıda kalmaktadır. Bir diğer ifade ile, önce gelen rehinli alacaklı, sonra gelen bakımından başkası için zilyet durumunda bulunmaktadır. Anılan maddede de ifade edildiği üzere, zilyetliğin havalesi için rehin veren veya sonra gelen rehin alacaklısı tarafından, ilk rehinli alacaklıya yazılı bildirim (ihbarname) yapılması gerekmektedir. Yazılı bildirim şartı, bir art rehin hakkının kurulabilmesi için geçerlilik şartıdır. Şayet söz konusu bildirim yapılmamış ise art rehin hakkı kurulmamış olacaktır. Dolayısıyla, pay senedi üzerinde art rehin kurulması sistemiyle

in writing to the first loss payee. The condition of written notification is a condition for the establishment of the subsequent pledge. Subsequent pledge shall not be established unless the aforementioned notification has been made. Therefore, it is possible to establish multiple pledges of shares with establishing subsequent pledge by meeting the abovementioned conditions.

Although there is no special regulation regarding the sorting of the lien pledge, the Article 948 of the Code numbered 4721 shall be implemented to the situation. This article states that; *“In the event that there is more than one pledge that have been established on the same movable, the payment to the loss payee shall be fulfilled in compliance with the rank of the right of pledge. The rank of the right of pledge shall be formed in accordance with the establishment date.”* Hence, the system of sorting shall be implemented instead of rating system for pledges of movables. In rating system which is applied for pledge of immovables, “rating priority” is effective, however “priority of date” is effective for the sorting system. As it is indicated in the preamble of the article; *“With this article, if more than one pledge has been established on the same movable, the payment of the sale shall be apportioned in compliance with the rank of the pledge and this rank shall be determined in accordance with the date of the establishment. Movable pledge does not have terms such as stable rating, hidden rating, blank rating”* has been stated.

As mentioned above, the interpretation that the pledge which has been established before has the priority by rank can be made. In other words, the rank of two different pledges on the same share shall be determined by considering the priority of establishment. First pledge shall be established once share the certificate has actually been delivered. Besides, the subsequent pledge shall be established by transferring without delivery. As the second clause of Article 979¹⁸ titled *“Transfer without Delivery”* of the Code numbered 4721, this transfer shall be effective from the beginning of the date on which the transferor notify the third party who still has the pos-

birden fazla rehin tesis edilmesi, bahse konu koşulların gerçekleşmesi halinde mümkün olmaktadır.

Alacak rehininde sıraya ilişkin özel bir hüküm bulunmamakla birlikte, taşınır mal rehinindeki sıraya ilişkin olan 4721 sayılı Kanun’un 948. maddesi uygulama alanı bulacaktır. Anılan madde; *“Aynı taşınır üzerinde birden çok rehin hakkı bulunduğu takdirde, alacaklılara rehin haklarının sırasına göre ödeme yapılır. Rehin hakkının sırası kuruluş tarihine göre belirlenir.”* hükmünü haavidir. Dolayısıyla, taşınır mal rehininde, derece sistemi yerine öncelik-sonralık ilişkisinin olduğu kabul edilmekte olup, taşınmaz rehininde uygulanan sabit dereceler sisteminde “derece önceliği” geçerliken, öncelik-sonralık sisteminde “tarih önceliği” geçerli olmaktadır. Madde gerekçesinde de bu husus; *“Maddeyle, aynı taşınır üzerinde, birden fazla rehin varsa, satış parasının rehin sıralarına göre paylaşılacağı ve rehin sıralarının da rehin kuruluş tarihlerine göre tesbit olunacağı düzenlenmiştir. Taşınır rehininde sabit derece, saklı derece, boş derece gibi kavramlara yer verilmemektedir.”* şeklinde ifade edilmiştir.

Yukarıda değinilen kapsamda, önce kurulan rehmin sıra olarak önceliğe sahip olacağı yorumu yapılabilecektir. Bir diğer ifade ile, aynı hisse üzerinde tesis edilen iki farklı rehmin, kurulma anlarının sırası incelenerek, öncelik durumu belirlenecektir. İlk rehin, pay senetlerinin fiili olarak tesliminin gerçekleştiği anda kurulmuş olacaktır. Bununla birlikte art rehmin kurulması, teslimsiz devir yoluyla gerçekleşecektir. 4721 sayılı Kanun’un *“Teslimsiz Devir”* başlıklı 979. maddesinin ikinci fıkrasına¹⁸ göre, zilyetliğin bu yolla devri, zilyet olmakta devam eden üçüncü kişiye karşı, ancak durumun devreden tarafından kendisine bildirildiği andan başlayarak hüküm doğurmaktadır. Diğer bir deyişle, rehin veren veya sonra gelen rehin alacaklısı, ilk rehin hakkı tanınan kişiye, art rehin hususunda yazılı olarak bildirimde bulunmak zorundadır. Bildirimin, ilk rehinli alacaklıya ulaşması ile art rehin kurulmuş olduğundan, sırası da bu tarihe göre tayin olunmaktadır.

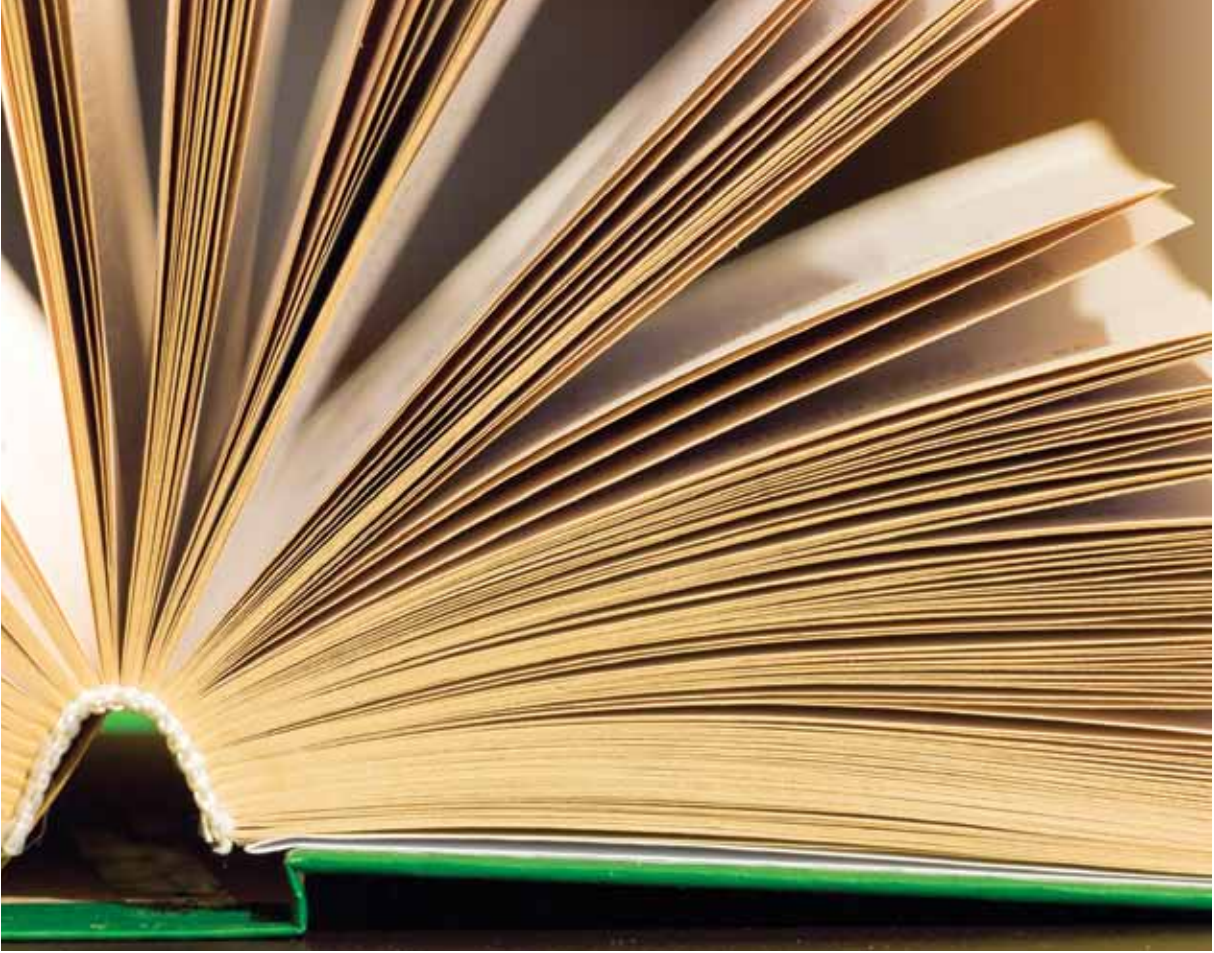
FOOTNOTE

16 Ayça Ügel, “Limited Şirkette Ortaklık Payının Rehni”, İstanbul University Social Sciences Institute, Master Thesis, 2010, p. 86.

17 Ömer Uğur Gençcan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Bilimsel Açıklama İctihatlar İlgili Mevzuat, Ed. 2, Ankara 2007, p. 4543.

18 Article 979/2 of the Code numbered 4721:

“The transfer of with this way only becomes effective once the written notification has been delivered to the third party who still has the possession by the pledger.”

session of the pledged asset. In other words, the pledger or the loss payee who comes later must notify in writing regarding the subsequent pledge to a party who has the right for priority to establish a pledge. Once it's delivered to the first pledgee, subsequent pledge will be established and its rank will be determined in accordance with this date.

V. CONCLUSION

The sorting system may be applied on pledge of shares

V. SONUÇ

Alacaklar ve diğer haklar üzerinde rehne ilişkin hükümler ile aksine hüküm bulunmadıkça teslimine bağlı rehni hükümlerinin uygulama alanı bulduğu hisse rehni, sıralama sistemi uygulanabilmektedir. Hisse rehni kural olarak pay senedinin ciro edilmesinin ardından rehni alana teslimi ile kurulmakla birlikte, art rehni kurulması yoluyla, aynı pay senedi üzerinde birden fazla rehni tesis edilebilmesi de mümkündür. Bu durumda, sonradan gelen rehni alacaklısının veya rehni verenin,

DİPNOT

16 Ayça Ögel, "Limited Şirkette Ortaklık Payının Rehni", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010, s. 86.

17 Ömer Uğur Gençcan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Bilimsel Açıklama İctihatlar İlgili Mevzuat, 2. Bası, Ankara 2007, s. 4543.

18 4721 sayılı Kanun m. 979/2: "Zilyetliğin bu yolla

devri, zilyet olmakta devam eden üçüncü kişiye karşı, ancak durumun devreden tarafından kendisine bildirildiği andan başlayarak hüküm doğurur."

which, unless otherwise concluded, the conditions of consignment pledge apply on the receivables and rights. In principle, pledge of shares is set up with consignment of the shares after their endorsement. Furthermore, by way of establishing a subsequent pledge, establishing multiple pledges on the same share is possible. In this circumstances, subsequent pledger or pledgee have an obligation to notify the first party who has the priority to establish a pledge concerning the subsequent pledge to be established. In the event of default, the subsequent pledge will not be established because in the sorting system which is applicable in share pledge, the chronological priority is preferred and the subsequent pledge's establishment date is identified based on the date the aforementioned notification's delivery date to the first pledger. ■

art rehin kurulduğu konusunda ilk rehin hakkı tanınan kişiye bildirimde bulunma yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde art rehin kurulması da mümkün olmayacaktır. Zira hisse rehni bakımından uygulanan sıralama sisteminde rehni kurulduğu tarihin önceliği dikkate alınmakta olup, sonradan gelen rehni kurulduğu tarih, bahse konu bildirimde ilk rehin alacaklısına ulaştığı tarih esas alınarak belirlenmektedir. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

Ali Eskiocak, Teslime Bağlı Taşınır Rehininde Alacaklının Hukuki Durumu, İstanbul 2009

Ayça Ögel, "Limited Şirkette Ortaklık Payının Rehni", İstanbul University Social Sciences Institute, Master Thesis, İstanbul 2010

Aydın Aybay/Hüseyin Hatemi, Eşya Hukuku, Ed. 2, İstanbul 2010

Bilge Öztan, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, Ed. 38, Ankara 2013

Can Göksoy, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001

Fatma Kurt, "Lex Commissoria (Mülküne Geçirme) Yasası", İstanbul Barosu Dergisi, 2008, V. 82, N.1

Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, İstanbul 2009

Mutlu Kağıtçıoğlu, "Teslime Bağlı Taşınır Rehinine Hakim Olan İlkeler", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, July 2012, Y. 3, N.10, <http://www.taa.gov.tr/yayin/turkiye-adalet-akademisi-dergisi-sayi-10/>, Last Access: 09.10.2016

Ömer Uğur Gençcan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Bilimsel Açıklama İçtihatlar İlgili Mevzuat, Ed. 2, Ankara 2007

Seref Ertas, "Tescilli Taşınır Rehni", Journal of Yaşar University, V.8, N.Özel, <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/4-Seref-ERTAS.pdf>, Last Access: 09.10.2016

Ali Eskiocak, Teslime Bağlı Taşınır Rehininde Alacaklının Hukuki Durumu, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2009

Ayça Ögel, "Limited Şirkette Ortaklık Payının Rehni", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2010

Aydın Aybay/Hüseyin Hatemi, Eşya Hukuku, 2. Bası, İstanbul 2010

Bilge Öztan, Medeni Hukuk'un Temel Kavramları, 38. Bası, Ankara 2013

Can Göksoy, Anonim Ortaklıkta Payın Rehni, Ankara 2001

Fatma Kurt, "Lex Commissoria (Mülküne Geçirme) Yasası", İstanbul Barosu Dergisi, 2008, Cilt:82, S.1

Jale G. Akipek/Turgut Akıntürk, Eşya Hukuku, İstanbul 2009

Mutlu Kağıtçıoğlu, "Teslime Bağlı Taşınır Rehinine Hakim Olan İlkeler", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Temmuz 2012, Yıl:3, S.10, <http://www.taa.gov.tr/yayin/turkiye-adalet-akademisi-dergisi-sayi-10/>, Erisim: 09.10.2016

Ömer Uğur Gençcan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Bilimsel Açıklama İçtihatlar İlgili Mevzuat, 2. Bası, Ankara 2007

Seref Ertas, "Tescilli Taşınır Rehni", Journal of Yaşar University, C.8, S.Özel, <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/4-Seref-ERTAS.pdf>, Erisim: 09.10.2016